

JÚLIUS KÖZEPÉN. . .

Mily későn nyitnak itt a kávéházak,  
S mily friss a nedves újság illata!

*Borisz Paszternak*

Július közepén üres már Párizs.  
Egyetlen telefon se válaszol,  
Vagy ha igen, idegen hangon közli,  
Hogy tavaly óta változott a szám  
Egy csöppet. Ám a szépszavú szalag  
Új rejtjelét eltitkolja előled.  
Hisz már amúgyis épp elég, amit tudsz:  
Mondjuk, biztos vagy abban, hogy a sarkon  
Túl látható a mállott Place des Vosges,  
Udvarban szárnyas géniusz, s a balkon  
S minden veszélyes boltozat alá-  
Dúcolva, mint Užupisban. Egy álmos  
Munkás a járdát vési. Fecske röpte  
A forró levegőre rajzol arcot,  
Mely annyira marad meg a tudatban,  
Akár a többi arc. Motor köhécsel,  
Majd csengés hallik és káromkodás.

\*

A rakpart, mint a mézeslép, meleg.  
Sikátorokban tollseprű-akácok.  
Mint erdei tisztás fölött: felhő. Az őrült  
Tour Montparnasse. Oly délidő, amely  
Valójában nem is lehetne tán.

\*

„Ha jól emlékszem, néked más üresség  
Rendeltetett. Miért nem abba nősz  
Bele?” A téren léptek távolodnak,  
S harang visszhangja száll a Szajna partján.

„Lesz még miről beszélgetnünk? Ime  
A kávéházak, lágy pihék a légben,  
Amikről tudtál, bár nem láttad őket.

Nyilván a vaksors adományai  
Neked, ki térkép-hasadékban élsz,  
A naptár túlfelén.”

A Notre-Dame

Kőtömbjei a vártnál közelibbek:  
Látom, ahogy lábam alatt a vizen  
Lassúdan-szürkén úsznak most felém,  
Az épülettől elszakadva.

„Látom,  
Igyekszel. Mégis mi marad neked?  
Itt más az akusztika is.”

Csalódtam,

Ez nem a Notre-Dame.

„Te fogsz egyébként

Megváltozni hamarosan. A csönd  
A kagylóban, a gesztenyék, az utcák  
Elvégzik ezt helyetted, bár – tudom –  
Megpróbálsz mindent. S végül belefáradsz.  
A varjak, ingovány barakkjai,  
Buckák, szögesdrót, a csizmacsikorgás  
Újságpetitté lényegülnek úgyis,  
Fellobbanásokká a tudatodban,  
Még kevésbé lesznek reálisak,  
Mint te magad, bár kétes vagy te is.”

A Bastille-tér, özönlik rá a napfény.  
Ár ellen úsztam hát.

„Hozzáteszek

Egy apróságot még. Hogy nincs remény.  
Van, ami a reménynél fontosabb.”

## TÉLI PÁRBESZÉD

Lépj be e tájba. Még homály fedi.  
Zúg túl a dűnén országút-üresség.  
Csatáznak tengerek s a kontinens rég –  
Nem láthatón, de hangokkal teli.  
Járókelő vagy angyal hagyta ott  
Halvány nyomát, már hó-befúva félig.  
S part tükrei: az éjlő ablakok  
Bennünk a meddő Antarktiszt idézik.

Faggyal dacol a habzó vízi mély.  
Homokszemek mérőföldei peregnek.  
A híd hol eltűnik, hol felmerednek  
Pillérei, míg tért hódít a tél.  
Nem érkezik levél, se távirat,  
Csak újságképek. Rádiónk is hallgat.  
Mintha e baljós korra olvatag  
Pecsétje hullna csöppenő viasznak.

Hogy zeng a kő, mily nyirkos lett a lég!  
Mindenható a röntgenfényü hajnal.  
Pillantásodtól fellángolt falakkal  
Állsz szemközt: tornyok s ember törzse ég.  
Fehérség hátterén csupán a fák  
Ködös kontúrja kéklík. Szinte látod  
Szemhunyorítva, a fakérgen át  
A végső évgyűrűt, az ellenállót.

„E megszokás csigázza el szemed,  
Egy perc elég, és látni vélve téved.”  
„Nem rólunk szólnak a jövődölések.”  
Elhajlik tengelyünk, a dérlepett,  
S úgy tetszik, a horizont peremén,  
Hol megdermed a hang s hajók borongnak,  
A moccanatlan tengerpart egén  
Jupiter és Mars fáklyákként lobognak.

Az űr a messzi óceánig ér.  
Mint elhagyott szobák, a puszta rétek.  
Rejt februárt a januári réteg,  
Gyűri a síkság vászonát a szél.  
Az öblön túl csupaszodó hegyek,  
Süppedezik a hó a szurdikokban,  
Már feketedve. „S arra mi lehet?”  
„Új delták, öblök s dokkok hosszú sorban.”

A felhő súlyos hálója alatt  
A szűk terek, mint haltetek, ragyognak.  
„Emlékszel jóslatára csillagoknak?”  
„E kornak statisztikai adat  
Kell csak, jelek nem.” Bár halál tapad  
Polipként tárgyra, emberre s növényre,  
De kicsirázik áldozat s a mag,  
S akkor tán még sincs mindennek vége.”

„Hol a bizonyosság? Nem tudom, miben  
Különbözik valóság és az álom:  
Tán mi vagyunk csak, ketten, e világon.”  
„Vagy csak te egyedül vagy, azt hiszem.”  
„S a harmadik, ki vélem és veled  
Szólhatna, ő se hallja szavainkat?”  
„Az ég van és a hóbefűtta sztyepp,  
S a szívet olykor túléli a szívhang.”

Fákat sötétít most a déli nap.  
Mevirradt, s tudatodban, mint az árnyak,  
A semmiből teremtett könnyű tárgyak  
Maradnak és helyettük is szavak:  
Ágak csontváza, jégcsapról letört  
Szilánk, az utcasarkon morzsa válik  
Le kőfalakról... Azután – a csönd  
A tenger innenső s túloldalán is.

#### HIDEGEN FOGADOTT AZ AZ EST...

Hidegen fogadott az az est:  
Zömök árkádok mögül úgy tíz  
Indóház-rajz libegett  
S tucatnyi novemberi park is –  
Lakhely vagy a ronda-bugyor.  
Vak falra sugárzik a lámpa  
Száz wattja élém, amikor  
Labirintusi éjbe bocsát ma.

Rövid életüknek elég,  
Mig uralja Minósz s Ariadné.  
Nem száll fel a ködben a gép,  
Órák sora telhetik el még.  
Zsúfolt a vonat, valahány –  
Mily tágas a tér s a szegénység!  
Így vágynak az örök után  
Hazatérő foglyok időnként.

Tér által megfizetett  
Becsületbeli, régi adósság,  
Amit ismerek itt: a sziget,

Egyetem meg a szobrok, a tócsák.  
Dünyögtem: „Elindulok én,  
Utazom, ha lehet, csak el innen!”  
S a halál meg a lét peremén  
Sietett a sötétbe a lelkem.

Közeledtek a régi szobák,  
A betűk értelme be más, ha  
Elhaltak a hangok is, és tereád  
S magamra a puszta lakásban  
Nem lelhetek újra, ahol  
Nem ismernek fel a képek,  
Nem ismer az álom, az égnek  
Birodalma, se Dante-bugyor.

Így áll az idő meg, azaz:  
Nem azonnal szoksz le a létről,  
Telefonként hallani azt  
Mind messzebb-messzi vidékről.  
Eltolja hatósugarát  
Nap-napra memória-körzöd.  
Míg már lineárisan őrzöd  
Elmédben a múlt vonalát.

Mit látsz e valóban, amely  
A valóságból kiszakadt már?  
Hulláma ha partra kiver,  
Akherón köve meg se remeg rá.  
Más-más, ami nincs is, ahány,  
S mi se kellünk úgy a világnak,  
S ami van, csak a csend meg az árnyak,  
Meg a múzsák kórusa tán.

Hol körbekering ma a fő-  
Város hava, s tánca kifáraszt,  
Hol a tárgy mind ködbe vesző,  
De a szó még tárta találhat.  
A baráti kezek sohasem  
Segítik ki az agg birodalmat,  
De az úr vagy az Úr odafenn  
Leküldi a nyelvet: az angyalt.

Nem kérem a gyors feledést  
Bűnömre, se könnyü kimúlást,  
Csak hagyd meg a kő, jeges éj  
Martján eme őskori zúgást.